

Inspiratie en zinging Culemborg

Programmaboekje voorjaar 2026

Protestantse Gemeente Culemborg
Gedeeltelijk in samenwerking met kerken in Culemborg en de regio

Welkom

Met plezier presenteren wij het zesde halfjaarlijkse programma Inspiratie en Zingeving van de Protestantse Gemeente in Culemborg. We hebben ons best gedaan om er weer een gevarieerd aanbod van te maken.

We besteden – samen met de Raad van Kerken en ‘de Erven De Roos’ – bijzondere aandacht aan het inspirerende leven van Etty Hillesum. Dat doen we in een drieluik. Judith Koelemeijer schreef de gelauwerde biografie ‘Etty Hillesum - Het verhaal van haar leven’. De Sunshine Cleaners brengen in een muzikale bijdrage liederen gebaseerd op het dagboek van Etty Hillesum en tot slot geeft Ria van den Brandt een lezing over Etty’s spiritualiteit, met name over haar Godsbesef. Op zaterdagmiddag 4 april wordt de Auschwitz-expositie geopend. Dus bijna een vierluik.

Een tweede groter thema is dat van discriminatie en racisme. We brengen dat in twee onderdelen. Babah Tarawally (vluchteling, journalist bij Trouw en onderzoeker) vertelt over zijn ervaringen. Kort daarna vertonen we de indrukwekkende documentairefilm ‘I’m not your negro’ gebaseerd op een onvoltooid manuscript van de Amerikaanse auteur James Baldwin.

Jaap Jan Steensma (Culemborger) is gepromoveerd op ‘Het orgel als identiteitsdrager van het Nederlands protestantisme’. Hij komt daarover vertellen samen met Marijn Slappendel.

Een muzikale bijdrage komt van het Klein-koor uit Buren met liederen uit de Iona-community. Verder kunt u zich laten inspireren door een workshop sacrale dans onder begeleiding van De 7evende hemel en door samen de kunstzinnige verbeelding aan het werk te laten in twee workshops met Mirjam Fonteijn. Ook bent u weer van harte welkom aan de Stamtafel op de eerste dinsdagochtenden van de maand.

Heeft u een idee, wens of suggestie voor ons najaarsprogramma 2026? Laat het ons weten via j.goed@icloud.com.

Wij wensen u veel plezier en inspiratie met ons voorjaarsprogramma en hopen u te verwelkomen op een of meerdere avonden, ochtenden of middagen. Of u nu lid bent van onze gemeente of niet, u bent van harte welkom!

Tot ziens!

De werkgroep ‘Inspiratie en Zingeving’:

Mirjam Fonteijn, Hélène van Oorschot, Jan den Hertog, Rinie Altena en Jan Goed.

Muziek uit de Iona-Community

Iona is een eiland ten westen van Schotland, waar in 563 de Ierse priester Columba naartoe kwam om van daaruit het evangelie te verspreiden over Noord Europa.

Hij stichtte een klooster op het hoogste punt. Het eiland en het klooster hebben een roerige geschiedenis achter de rug, Maar ondanks dit alles is het een plek van bezinning en bezieling gebleven en wordt het ook nu door vele pelgrims bezocht. Er is een bloeiende gemeenschap.

De liederen die er zijn 'geboren' hebben het karakter van een Keltisch-christelijke traditie die wordt doorgegeven door de Iona-Community. Ze zijn speciaal gemaakt voor jonge mensen in de harde werkelijkheid van de grote steden. Inspiratie is onder meer gevonden in de muziek van de zwarte kerken in Zuid-Afrika. Gelukkig hebben deze liederen ook Nederland bereikt en sommige zijn ook in onze Liedbundel van 2013 opgenomen.

Het wordt een middag met samenzang in afwisseling met koorzang door het Kleinkoor Buren. De 'blokjes' van liederen worden afgewisseld met luistermomenten tijdens de instrumentale intermezzi met composities van Jorrit Meulenbeek voor piano, gitaar en hobo.

Ds. Wilco van Wakeren, voormalig legerpredikant, brengt jaarlijks een tijdje door op dit eiland en zal met ons delen in wat hij aan indrukken heeft opgedaan.

Het Kleinkoor Buren is 'spontaan' ontstaan bij een startzondag in Buren in 2001. Zes gemeenteleden zongen daar een aantal liederen meerstemmig en dit ging zo fijn dat het jammer was om dit bij maar één keer te laten. Waarna het in de loop der jaren is uitgegroeid tot wat het nu is.

Tijdstip: zondagmiddag 8 februari, 15.30 - 17.00 uur
Waar: Oud Katholieke kerk, Varkensmarkt 18 – 20, Culemborg

Aanmelden niet nodig
Vrije gift

Etty Hillesum – Het verhaal over haar leven

Lezing door Judith Koelemeijer

Op 9 maart 1941 begint de dan 27-jarige Etty Hillesum een dagboek. Terwijl de nazi's haar als Joodse vrouw in Amsterdam steeds openlijker vervolgen, getuigt zij van een imponerende geestelijke vrijheid.

Haar aantekeningen over de liefde, erotiek, familierelaties, vriendschap, geloof, zinloze haat en lotsverbondenheid zijn hoogstpersoonlijk en tegelijkertijd volstrekt universeel.

Sinds de eerste publicatie van haar dagboeken en brieven hebben de geschriften van Etty Hillesum (1914-1943) wereldwijd miljoenen lezers geïnspireerd. Maar wie was zij eigenlijk?

Judith Koelemeijer wist een schat aan nog onbekend materiaal te verzamelen. In haar biografie geeft zij een verrassend nieuw perspectief op Etty's rusteloze jeugd, haar linkse studentenjaren, en haar uiteindelijke keuze om 'het lot van haar volk te delen' en niet onder te duiken.

Judith Koelemeijer (1967) is een Nederlandse schrijfster en journalist. Na haar studie Nederlands en Culturele Studies werkte ze bij de Volkskrant, maar koos later volledig voor het schrijverschap. Ze debuteerde met *Het zwijgen van Maria Zachea* (2001), een bekroonde familiegeschiedenis. Daarna volgden *Anna Boom* (2008), over een moedige vrouw in de oorlog, en *Hemelvaart* (2013), een autobiografische roman over vriendschap en verlies. In *Etty Hillesum – Het verhaal van haar leven* (2022) schreef ze een indrukwekkende biografie over de Joodse dagboekschrijfster. Trouw en NRC gaven het boek 5 sterren.

In haar lezing zal Judith ingaan op het tot stand komen van de biografie en het leven van Etty Hillesum zelf.

Tijdstip: vrijdag 13 februari, 20.00 – 22.00 uur
Waar: Open Hof, Beethovenlaan 2, Culemborg
In samenwerking met de Raad van Kerken Culemborg en de Erven de Roos Culemborg.

Aanmelden niet nodig
Vrije gift

Etty Hillesum – De Sunshine Cleaners

album Elementary Force

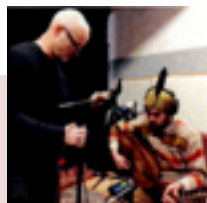
‘Ware vrede zal pas komen wanneer ieder mens vrede in zichzelf vindt; wanneer wij allemaal onze haat tegen onze medemensen van welke afkomst dan ook hebben overwonnen en op een dag omgevormd tot liefde, al is dat misschien te veel gevraagd. Het is echter de enige oplossing.’
(Etty Hillesum, 20 juni 1942)

De Sunshine Cleaners brachten geïnspireerd op het dagboek van Etty Hillesum een muzikaal album uit, met de veelzeggende titel ‘Elementary Force’.

Of zoals zijzelf zeggen: ‘Met dit album eren wij Etty’s elementaire kracht en haar vermogen om haar waardigheid te behouden onder zeer moeilijke omstandigheden’.

Sunshine Cleaners

Jaqueline Heijmans – vocaal
Sjef Hermans – gitaar en vocaal
Wisseem Ziadi – viool en vocaal

Tijdstip: zondagmiddag 15 februari, 15.00 – 16.30 uur

Waar: Nederlands Gereformeerde kerk

(Voormalige synagoge), Sint Janskerkhof 1 Culemborg

In samenwerking met de Raad van Kerken Culemborg en de Erven de Roos Culemborg.

Aanmelden niet nodig

Vrije gift

Etty Hillesum – getuige van ‘een stuk kostbaar leven’

Lezing door Ria van den Brandt

Etty Hillesum schreef in oorlogsjaar 1942 dat ze zich voelde als ‘de bewaarplaats van een stuk kostbaar leven’ en dat ze dit kostbare leven ‘onbeschadigd’ door de oorlogstijd heen wilde loodsen. Met de uitgave van haar dagboek is haar ‘mooie en grote gevoel voor het leven’, dat samenviel met een groeiend godsvertrouwen, ‘onbeschadigd’ tot ons gekomen. Haar geestelijke nalatenschap, met name haar godsgeloof, blijkt een inspiratiebron voor veel lezers van nu. Hoe is dat te verklaren.

Ria van den Brandt (1960), filosofe en onderzoeker, is verbonden aan de Faculteit der Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit. Zwaartepunten van haar onderzoek zijn onder meer: de nalatenschap van Etty Hillesum en Joodse getuigenissen van Theresienstadt.

Tijdstip: dinsdag 24 februari, 20.00 – 22.00 uur

Waar: Open Hof, Beethovenlaan 2, Culemborg

In samenwerking met de Raad van Kerken Culemborg en de Erven de Roos Culemborg.

Aanmelden niet nodig

Vrije gift

Expositie van door Jeltje Hoogenkamp

Lek en Linge maakte tientallen reizen naar het concentratiekamp Auschwitz.

Geschiedenisleraar Marco Baars zorgde voor een intense voorbereiding. De laatste jaren fotografeerde hij de letterlijk ontmenselijke plek.

Een indrukwekkend boek 'Auschwitz-Birkenau bezoeken' met teksten van Kees van der Zwaard gaf de aanzet tot een grote tentoonstelling in de Gelderlandfabriek en de Grote Barbarakerk. Tom Meerman gaf vorm aan boek en expositie. Bij de afbraak van de tentoonstelling zijn de foto's bewaard gebleven.

Was er nog een volgende stap mogelijk?

Na ruim een jaar ging kunstenaar Jeltje Hoogenkamp de uitdaging aan. De foto's werden de ondergrond voor haar schilderijen. De werkelijkheid van toen blijft zichtbaar.

In lijnen, tekens en kleur legt de kunstenaar het heden op dat verleden.

Ver weg wordt dicht bij.

Jeltje Hoogenkamp kreeg haar opleiding aan de Rietveld Academie in Amsterdam. De illustratie trok haar de eerste jaren: cartoons en prenten in kranten, schilderijen met een verhaal. Langzamerhand werden kleuren en lijnen abstracter. Graag schildert ze in reeksen: 40 dagen tijd, Bonhoeffer, het Zonnelied van Franciscus enz. Enkele schilderijen van Auschwitz waren al te zien in de Museum Sjoel Elburg en het Etty Hillesum Huis in Middelburg.

Waar: Kapel van het Weeshuis, Herenstraat 29

Opening: Zaterdag 4 april 12.00 uur, bibliotheek

Inleider: Tom Meerman, muziek: Edwin Blankenstijn (viool)

Te bezichtigen tijdens bibliotheekopening tot eind mei.

Gevangen in zwart-wit-denken

Lezing en gesprek met Babah Tarawally

In zijn boek *Gevangen in zwart-wit denken* laat Babah Tarawally zien hoe vluchtelingen en migranten vaak gevangen zitten in de beelden van anderen.

Tijdens deze avond vertelt hij over de kracht van zelfdefinitie en nodigt hij mensen uit om na te denken over identiteit, menselijkheid en het recht om je eigen verhaal te leven.

Schrijver en denker en vaste columnist van dagblad Trouw Babah Tarawally ontvluchtte het oorlogsgeweld in Sierra Leone en doorstond een asielpprocedure van zeven jaar. Zijn romans zijn doordeesemd van spiritualiteit en Ubuntu, de Afrikaanse filosofie waarmee hij is gevormd als een individu in dienst van een gemeenschap. Intussen wordt hij gelabeld: als asielzoeker, vluchteling, allochtoon, migrant, Afrikaan en zwarte man. In zijn boek *Gevangen in zwart wit denken* (2019) maakt hij duidelijk dat we ons aan bekrompen denken kunnen ontworstelen. "Dansen tussen verschillende culturen heeft mij tot een levenskunstenaar gemaakt."

Tijdstip: woensdag 18 maart, 20.00 – 22.00 uur

Waar: Open Hof, Beethovenlaan 2, Culemborg

Aanmelden niet nodig

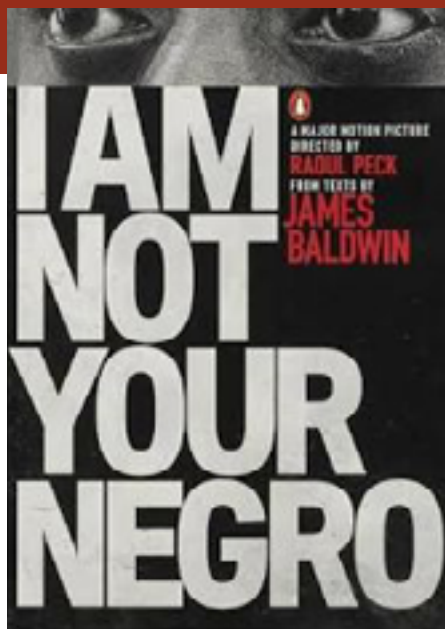
Vrije gift

Zin in Film

Documentairefilm I'm not your negro

De Haïtiaanse regisseur Raoul Peck van de meermaals bekroonde film 'I am not your negro' (2017) gebruikt een onvoltooid manuscript van de Amerikaanse auteur James Baldwin als basis. Baldwin wilde met zijn werk het racistische Amerika een spiegel voorhouden. Baldwin onderzoekt de levens van drie strijders voor gelijke mensenrechten, Medgar Evers, Malcolm X en Martin Luther King, alle drie op jonge leeftijd vermoord. Zeer verbaasd is hij over de 'morele apathie' van Amerikanen. Ook christenen en christelijke kerken worden scherp veroordeeld: segregatie is het meest zichtbaar op de zondagen.

De duiding die Baldwin geeft van het onderhuidse en openlijke racisme is actueler dan ooit. Kort en bondig formuleert Baldwin: 'de geschiedenis van de neger van Amerika is de geschiedenis van Amerika'.

Jan den Hertog en Bettie ten Cate organiseren al jaren met grote deskundigheid en passie 'Zin in Film'

Tijdstip: dinsdag 24 maart, 20.00 – 22.00 uur
Waar: Open Hof, Beethovenlaan 2, Culemborg

Aanmelden niet nodig
Vrije gift

Bibliodans – o.l.v. De 7evendehemel

In bibliodans stap je in een verhaal door ermee te gaan bewegen. Elementen uit het verhaal zet je om in bewegingen. Je eigen bewegingen. Er zijn geen vaste danspassen. Je laat een beweging van binnenuit opkomen en volgt wat er komt. Een beeld uit het verhaal of een werkwoord, een richting of een ruimte, verwondering of herkenning vormt de aanzet tot beweging. In de dans die ontstaat, opent zich het verhaal opnieuw, soms verassend anders dan je gedacht had, soms als een feest van herkenning. We dansen op de tekst "Het water dat Ik geef, zal in hem een bron worden waaruit water opwelt dat eeuwig leven geeft". Deze tekst komt uit Johannes 4, uit het gesprek van Jezus met de Samaritaanse vrouw bij de waterbron.

Om aan bibliodans mee te doen, heb je geen danservaring nodig. Iedereen vindt immers z'n eigen beweging.

Susanne de Jong-Tennekes is Theoloog.
Als docent Bibliodans maakt ze deel uit van de 7evendehemel.

Tijdstip: donderdag 26 maart, 20.00 – 22.00 uur
Waar: Open Hof, Beethovenlaan 2, Culemborg

Aanmelden voor 9 maart bij j.goed@icloud.com
Vrije gift

Creatief Bezinnend op weg naar Pasen

De tijd vliegt en voor je het weet is het weer Pasen. Om daar wat bewuster naar toe te leen, wil ik graag in de tijd voor Pasen twee creatieve workshops aanbieden. We lezen dan ter inspiratie een stukje poëzie of proza en maken vervolgens een kunstzinnige verwerking. Voor materiaal wordt gezorgd. Bij beide workshops zullen we een ander soort materiaal gebruiken. Ik probeer het laagdrempelig te houden, zodat het voor iedereen toegankelijk is.

De middagen beginnen om 14.00 uur en lopen tot ongeveer 16.00 uur, en hebben plaats op zaterdag 21 maart en 4 april (Stille Zaterdag). Aan deelname zijn geen kosten verbonden.

Mirjam Fonteijn-Slagter is kunstzinnig therapeut en geeft al jarenlang creatieve workshops en cursussen.

Tijdstip: zaterdagmiddag 21 maart en 4 april, 14.00 – 16.00 uur.
Waar: Open Hof, Beethovenlaan 2, Culemborg

Vrije gift

Aanmelden voor 16 maart bij mirjamfontejn@gmail.com of bellen 06-8340828

De klank van de Reformatie

Lezing door Jaap Jan Steensma en Marijn Slappendel

Het orgel en de kerk horen bij elkaar. Maar hoe is dat zo gekomen? Na de Reformatie schreven kerkelijke besluiten in Nederland zelfs voor dat het orgelspel geweerd moest worden. Dat het instrument toch bleef, zou volgens de gangbare theorie te danken zijn geweest aan overheden. Vanaf ongeveer 1640 zouden overheden kerken er zelfs toe dwingen het orgel bij de gemeentezang te gaan gebruiken - waarna het van lieverlee werd geaccepteerd. In de praktijk blijkt echter dat het orgel niet alleen werd getolereerd, maar juist ook met veel enthousiasme ontvangen. Aan de hand van archivalia en theologische geschriften laat Jaap Jan Steensma zien dat het gangbare beeld dan ook niet klopt, en dat het orgel al heel vroeg onderdeel was van de protestants-christelijke identiteitsbeleving.

In de lezing is er bijzondere aandacht voor de situatie in Culemborg en voor de rol en betekenis van instrumentale muziek (muziek zonder tekst) in de eredienst. In een oud hollands experiment onder leiding van cantor-organist Marijn Slappendel proberen we bovendien antwoord te krijgen op de vraag wat er voor de kerkmuziek belangrijker is: een goede cantor of een organist?

Jaap Jan Steensma is kerkorganist en gepromoveerd theoloog. Hij woont in Culemborg. In zijn onderzoek *Het orgel als identiteitsdrager binnen het Nederlands protestantisme (1574–1798)* laat hij zien hoe het orgel een onmiskenbare plaats kreeg in de protestantse geloofspraktijk.

Marijn Slappendel studeerde orgel, koördirectie en kerkmuziek te Utrecht en klavecimbel te Amsterdam. Van 1991 tot 2005 was hij organist te Boskoop en Waddinxveen. Van 2005 – 2025 was hij cantor-organist en vanaf 2026 organist van de Grote of Barbarakerk te Culemborg. Als continuospeler maakt hij deel uit van het Trio da Fusignano. Hij is ook werkzaam als docent orgel, piano en klavecimbel.

Tijdstip: woensdagavond 15 april 20.00 – 22.00 uur
Waar: Open Hof, Beethovenlaan 2, Culemborg

Vrije gift

De Stamtafel

Koffie, koek en thema in de Grote of Barbarakerk

Voor sommigen is het een vast gebruik; even koffiedrinken in de Barbarakerk na een bezoek aan de markt. We sluiten daarop aan met een bijzonder koffiemoment, 'De Stamtafel met 'koffie, koek en thema'. Iedere eerste dinsdagmorgen van de maand nodigen we een gast uit; een gemeentelid met een bijzonder verhaal of een bijzonder thema. Wie de bijzondere gast zal zijn kunt u de week ervoor lezen in de Weekbrief.

Als het nog warm genoeg is zitten we in de koffiehoeke in de grote kerkruimte (hoofdingang) en bij kou trekken we ons terug in de Librije (glazen deur). Wat de temperatuur ook is, u bent van harte welkom.

Gastvrouwen *de Stamtafel*
Nettie Boon en Gerda Goed

Iedere dinsdagmorgen koffiedrinken van 10.00 – 12.00 uur in Grote of Barbarakerk.
En 1 x per maand 'De Stamtafel'
dus koffie-koek-thema met een gastspreker.
De eerste bijeenkomst van de Stamtafel in het voorjaar is op dinsdagmorgen 6 januari.

Vrije inloop
Geen kosten

Aanvullende informatie – Sint Pieterskerk in Tricht

Senioren en Sabbat

Muzikale vertelling - een herhaling van de succesvolle uitvoering in 2024 in Culemborg.

Hoe is het om senior te zijn? In een mozaïek van liederen en vertellingen verkennen wij de sabbat in relatie tot ouder worden. Met mijmeringen en beschouwingen herijken wij ons beeld van het latere leven. Het programma bestaat uit drie kwartier presentatie en drie kwartier nagesprek over de zorgen en zegeningen van de ouderdom, gezien vanuit de zevende dag.

Elisabeth Posthumus Meyjes,
zingende theoloog en emeritus predikant.
Martin Walton,
performer, predikant en emeritus-hoogleraar
geestelijke verzorging, Protestantse Theologische
Universiteit. In 2022 stadsdichter Culemborg.
www.walton.nl

Mirek Walton, gitarist, pianist, componist en producer.
Manager Innovatie & Projecten bij Muziekschool Amsterdam.

Tijdstip: vrijdagavond 16 januari 2026 19.30 – 21.30 uur
Waar: Sint Pieterskerk in Tricht

Aanmelden niet nodig
De Hoed gaat rond voor een bijdrage in de kosten.

Voorjaarsprogramma 2026

8/2 Zondagmiddag	15.30 tot 17.00	Iona-muziek	Oud Katholieke kerk	
13/2 Vrijdagavond	20.00 - 22.00	Judith Koelemeijer (Etty Hillesum)	Open Hof	
15/2 Zondagmiddag	15.00 - 16.30	Sunshine Cleaners (Etty Hillesum)	Nederlands Gereformeerde kerk (vml. Synagoge)	
24/2 Dinsdagavond	20.00 - 22.00	Ria van den Brandt (Etty Hillesum)	Open Hof	
18/3 Woensdagavond	20.00 - 22.00	Babah Tarawally	Open Hof	
24/3 Dinsdagavond	20.00 - 22.00	Zin in Film I'm not your negro	Open Hof	
26/3 Donderdagavond	20.00 22.00	Bibliodans 7evende hemel	Open Hof	aanmelden
21/3 en 4/4 Zaterdagmiddag	14.00-16.00	Bezinnend creatief Mirjam Fonteijn	Open Hof	aanmelden
4/4 Zaterdagmiddag (expositie tot eind mei)	12.00	Opening Auschwitz-tentoonstelling	Kapel van het Weeshuis	
15/4 Woensdagavond	20.00 - 22.00	Het orgel als identiteitsdrager	Open Hof	
Iedere 1e dinsdagochtend v.d. maand		Stamtafel koffie-koek-thema	Grote of Barbarakerk	
Aanvullende informatie				
16/1 vrijdagavond	19.30 - 21.30	Senioren en Sabbat	St. Pieterkerk, Tricht	

Het Voorjaarsprogramma is opgesteld door de werkgroep Inspiratie en Zingeving van de Protestantse Gemeente Culemborg.

Het drieluik rond Etty Hillesum is in samenwerking met de Raad van Kerken Culemborg en de 'Erven de Roos Culemborg'.

Aan de bijeenkomsten zijn – tenzij anders vermeld – voor u geen kosten verbonden en iedereen is van harte welkom, ook als u geen lid van een kerk bent.

Uiteraard zijn we blij met iedere gift.

U kunt een bijdrage overmaken op NL 71 RABO 0312 5894 25 t.n.v. CvK Protestantse Gemeente Culemborg, onder vermelding 'Programma Inspiratie en Zingeving' of gebruik maken van de QR-code.

vormgeving Femke Petersen